

Amikor a Tudományegyetem Növényélettani Tanszékének folyosóján megláttam a dohányzást tiltó táblát, ideges lettem, mint minden dohányos, aki izgalma cigarettával szokta levelezni, s nem gyűjthet rá. Mert megvalloval őszintén, izgulva léptem be az intézetbe, szokatlan randevúra mentem ugyanis: a JATE professzornőjével találkoztam. Dr. Bertényi Lászlóné, dr. Varga Magdolnát kerestem.

Magas, szőke asszony tessékelt be szobájába, mutatott helyet a három kis karosszékek és alacsony asztalkával berendezett „beszélgető sarokban”. Udvariasan cigarettával kínált. Zavartan a folyosói táblára hivatkoztam. Mosolyogva nyugtatott meg, hogy a tanári szobákban nem érvényes a tilalom, s nála is csak önmagára vonatkozik, nem dohányzik. Kedves gesztusaival, közvetlen egyéniségével néhány pillanat alatt nyugodt, barátságos légkört teremtett beszélgetésünkhöz. Megpróbált lebeszélni arról, hogy csak azért, mert nő, „szencziót” csináljak egyetemi tanári kinevezése körül. S amikor kérdéseimre tényeket felsorakoztatva válaszolt, meggyőződtem, valóban nincs körülöttem szenczió. Egy nagyon sokat vállaló, keményen, következetes hittel dolgozó asszony élete bontakozott ki előttem.

Az első kérdésemre, hogy „Mikor és hogyan kezdte pályáját?” rövid, homlokánczó koncentráció gondolkodás után a következőkkel kezdte válaszát:

— 1941-ben kezdtem tanulmányaimat a Szegei Állami Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola biológia-kémia-földrajz szakán, s 1945. tavaszán fejeztem be. Szeptembertől pedig a Tudományegyetemen tanultam tovább, biológia-kémia szakon. Mint hallgató, ekkor kerültem dr. Greguss Pál professzor Növényélettani Tanszékére díjas gyakornoknak. 1947. után tanársegédként minőségben dolgoztam, 1948-ban doktoráltam, 1956-ban adjunktussá, 1961-ben pedig docenssé léptem elő. Munkaköröm folytán 1952-ben az akkor létesített Növényélettani Tanszékre kerültem át...

A professzornő

Szerényen sorolta az életrajzi tényeket — megállítottam, s az első évekről faggattam.

— Nehéz volt. A háború után az oktatás elemi feltételeinek a semmiből való megteremtése kötötte le 5-6 évig minden energiánkat. Kevesen voltunk, s nagy óraszámokban sok hallgatóval foglalkoztunk. Mégis azt kell mondanom, hálás vagyok ezeknek az éveknél. A sokoldalú munka sokoldalúságra nevelt bennünket...

51 félév

Ezt a sokoldalúságot bizonyítja az egyetemen eltöltött több, mint 25 év alatt végzett munkája, amelyről összefoglalót adni egy rövidke riportban úgy érzem, lehetetlen. Hiszen az 51 félév alatt jelentős oktató-nevelő munkát végzett, a botanikának újszólva minden ágából tartott elméleti és gyakorlati órákat gyógyszerészhallgatóknak, tanárjelölteknek és szaktudósoknak. Több jegyzetet és oktatási segédanyagot készített, speciálkollégiumokat és szaklaboratóriumokat vezetett és vezet diplomakészítő hallgatóknak. Több mint 10 éve rendszeresen irányítja a diákköri tagok munkáját, jelenleg is a Növényélettani Tudományos Diákkör vezető tanára. Jó néhány olyan tudományos közleményt publikált, amelyek társszerzői a hallgatói voltak. Mert mint mondta:

— Szétválaszthatatlannak tartom az oktató-nevelő és kutató munkát. Fontos, hogy a tanárjelölteket is megismertessük a kutatási módszerekkel. A tanári munka társadalmi jelentősége megköveteli, hogy jól felkészült tanárok kerüljenek a középiskolákba.

Meleg hangon elkezdem beszélgetésünk közben azokra a volt tanítványaira, akik középiskolai tanárként is folytatják a vele megkezdett kutató

munkát, publikálnak, doktorálnak. Közülük sokan járnak vissza évek múlva is rendszeresen, hogy konzultáljanak a tanárnővel.

Mindig szívesen, időt és energiát nem kímélve foglalkozott és foglalkozik a hallgatókkal. Nem tudta hirtelen feltett kérdéseimre összeszámolni, hány-szor volt évfolyamfelelős, kollégiumi patronáló tanár, felvételi bizottsági tag. Azt hiszem, egyetlen biztos számomat is eleget mond, 19 éve tanulmányi felelőse dr. Szalai István professzor Növényélettani Tanszékének: szervezi, intézi az oktatási-nevelési ügyeket... S közben 1950. óta rendszeres kutató munkát végez.

Botanika és világirodalom

A tekintélyes, antik íróasztal fiókaiból, a szekrényekből előkerültek ennek dokumentumai. 48 magyar és idegen nyelven publikált tudományos dolgozat, több, a TIT-nek készített ismeretterjesztő cikk.

— A növénytan mely területén kutat?

— A növényekben természetesen előforduló növekedésszabályozó hormonok hatásának és hatásmechanismusának vizsgálatával foglalkozom. Önálló aspirantúra után 1958-ban szereztem meg a biológiai tudományok kandidátusa fokozatot, 1970. márciusában pedig a tudományok doktora fokozatot.

Tagja a Magyar Biokémiai és a Magyar Biológiai Társaságnak, résztvevő több kiadvány, mint például a Biológiai Lexikon írásában és különféle tudományos bizottságok munkájában. Többször szerepelt előadásaival nemzetközi kongresszusokon és szimpoziumokon, jelentős külföldi szakmai kapcsolatok épített ki.

1946. óta tagja a Pedagógus Szak-

szervezetnek, ahol 13 éven át végzett társadalmi munkát. Elvégezte a Marxizmus-Leninizmus Eseti Egyetem három éves tagozatát. Magánéletében mint háziaszony és családanya, szívesen foglalkozik az otthonával. 18 éves lánya elsőöves a Közgazdasági Egyetemen...

Másfél óra telt el, mire mindezt megtudtam a professzornőtől. Sokféle, az élet minden területén kiemelkedő munkásság tényét, néhány mondatban.

Mikor arról faggattam, hogy mind eközben marad-e szabadideje, így válaszolt:

— Aktív pihenésre csak a nyári szabadságom néhány hete jut, s az, az utazásé, a természeté. Nagyon szeretek természetet járni a családdal. Szeretek világirodalmat, prózát és verset egyaránt olvasni, színházba, első-sorban operába járni, de a sporteseményeket is figyelemmel kísérem. Nagyon érdekelnek társadalmunk problémái is. Csak sajnos, ilyesmire kevés idő jut. Munkám sokfélesége és időbeli szétforgácsoltsága nagyon igénybe veszi energiámat.

— Mit kívánna magának az elkövetkező évekre?

— Mindenekelőtt talán több időt és nyugalmat kutató munkához s ahhoz, hogy megvalósíthassam eddigi eredményeim könyv formájában való összefoglalását. Jó lenne több lehetőséget kapni külföldi tanulmányutakra is, hogy kutatásaimat korszerűbb, méginkább nemzetközi szinten folytathassam. Ugyancsak időt igényelne, hogy kidolgozhassam a szaktudósok képzés érdekében újabb kollégiumok anyagát és a kiscsoportos oktatás, a modern vizsgáztatás eredményesebb módszereit a tanárjelöltek képzéséhez. Ezek egyben legközelebbi terveim is.

— Ezekhez kívánok én is, lapunk nevében a professzornőnek erőt, egészséget, nyugalmat, sikeres életet.

SZABÓ MAGDOLNA

„JÓ TANULÓ — JÓ SPORTOLÓ” ’70 — ’71

Az Orvostudományi Egyetem tanévnyitó ünnepségén átadták a „Jó tanuló — jó sportoló” emlékérmeket és díjszemeket.

Dr. Tóth Károly rektor ismertette a vándordíj odaítélésére vonatkozó határozatot és átnyújtotta az emlékérmeket és az azzal járó ezer forintos jutalmat dr. Besenyi Mária végzettségi orvosnak és Zöllei István harmadéves orvostanhallgatónak.

Dr. Besenyi Mária végzett általános orvos tanulmányi eredménye jó-jó volt. Hat éven át a SZEAC, illetve a SZEOL kézilabda csapatának egyik legjobb és technikailag legképzettebb játékosa. Tanulmányi munkájában és a sportban egyaránt példát mutatott minden hallgatótársának.

Zöllei István harmadéves hallgató eddig valamennyi félévét kitűnő tanulmányi átlageredménnyel zárta. ASZEOL kosárlabda csapatának egyik kulcsjátékosa, főiskolás válogatott. Tanulmányi és sportmunkája, emberi magatartása példamutató.

A SZOTE rektora dícséretben részesítette Apró György végzett orvost, aki „summa cum laude” jellel nyert orvosi diplomát a SZEOL NB I-es cselgáncs csapatának erőssége, vidéki felnőtt bajnok.

Raktori dícséretet kapott Kisteleki András ötödéves általános orvostanhallgató, aki eddigi tanulmányai során jeles-kitűnő átlageredményt ért el és a SZEOL NB I-es kosárlabda csapatának évek óta kiemelkedő teljesítményt nyújtó játékosa. Ugyancsak rektori dícséretben részesült Berger Zoltán negyedéves általános orvostanhallgató, aki kiváló tanulmányi eredményéért Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjban részesül a SZEOL NB II-es asztalitenisz csapatának egyik legeredményesebb tagja.

Célja:

Diploma és címeres mez

Az Eger elleni rangadó mérkőzésén szeptember 12-én 27 pontot dobott. Utoljára a mérkőzés befejezése előtt öt másodperccel talált a kosárba s ezzel a ponttal nyert a SZEOL NB II-es csapata 71:70 arányban. Szeptember 14-én az Orvostudományi Egyetem tanévnyitó ünnepségén átvette a „Jó tanuló-jó sportoló” emlékérmeket és jutalmat. Igazán jól kezdődött tehát ez az „idény” Zöllei Istvánnak. Persze, eredmények, sikerek, elismerések nem születnek és adhatnak megalapozás nélkül. Megfelelően alapozni, hogy a ta-

nulás és a sport területén egyaránt kiemelkedő teljesítményt nyújthasson, elég nehéz.

A 188 centiméter magas, szerény, szimpatikus harmadéves orvostanhallgatónak eddig kiválóan sikerült. Hogyan készül?

— Általában reggel 7-től este 10-ig foglalja le az időmet a tanulás és a sport a szorgalmas időszakban. Hivatalosan hetente háromszor járok 2-2 és félórás edzésre. Ehhez jön csütörtöki napokon a kari sportrendezvényeken, kosárlabda, vagy focimeccseken, esetleg atlétikában a „maszek” edzés, és a vasárnapi bajnoki mérkőzések. Az NB. II. keleti csoportjában való szereplés sok időt vesz igénybe, hiszen hol Miskolcon, hol Debrecenben, hol Egerben, játszunk, s az oda-vissza utazgatás bizony kétnapos.

Tavaly sűrűn találkoztunk vele az egyetemi sportrendezvényeken, sok idejét fordította évfolyama sportéletének szervezésére. Közben rendszeresen tanult, a vizsgaidőszakokban pedig:

— Intenzíven naponta 8-10 órát töltök a könyvek mellett. Ilyenkor legjobban a tanulás izgat. Kevesebbet járok edzésre, de a meccseken azért igyekszem a lehető legtöbbet kihozni magamból. Persze, elsődleges a vizsgákra való alapos felkészülés: mindig jó átlagos tudásra törekszem, minél kisebb legyen a rizikó, ne maradjanak az anyagban számomra fehér foltok.

Erről törekszik a kosárlabdázásban is, mindig többet akar megtanulni.

— S ehhez nagyon jó lenne és bíznom benne, hogy sikerül idén a csapatnak az NB I-be való feljutás. Az edzések jó alapot adhatnak, de az igazi játékutint csak a bennünk rejlő nagyobb erőfeszítésre készítő, keményebb mérkőzések hozhatják meg. Az első osztályban való szereplés segíti majd egyéni továbbfejlődésemet is, és feltétlenül nagyon sokat jelentene a csapat fiatalabb, tehetséges tagjainak is. Ezért hajtok minden meccsen...

A csapatáért, a közösségért, s önmagáért — valahogy elválaszthatatlan már Pistánál a két törekvés. Idén fokozottan bizonyítani szeretne: tanulmányi munkában elég nehéz követelményeket támasztó év előtt ál az egyetemen — kari KISZ titkár helyettes — az NB I. küszöbén álló csapat egyik kulcsembere. Tudja, érz, hogy sok múlik rajta — és keményen dolgozik, hogy helytállhasson.

Tavaly tagja volt az Universiádén szerepelt főiskolai válogatottnak. Azt tartják, aki egyszer megizleli a válogatottságot, többé nem tudja elfelejteni s ez arra ösztönzi, hogy minél többször próbálkozzon kiváló teljesítmény nyújtásával, a válogatottság megszerzésével. Azért drukkolok Zöllei Pistának, hogy orvosi diplomája mellé sikerüljön majd minél többször megszereznie a címeres mezt is.

Szabó Magdolna

Új sportkombinát

Az ismerős vaskapu idegenül, „új színben” állta utamat. Nyitottam, rángattam, de nem engedett. Kénytelen voltam az emlékezet óta nem használt kis épületajtónál kísérletet tenni arra, hogy bejussak. Csodák csodája, az kinyílt előttem. Ijedtemben először be is húztam, mert nem hittem el, hogy jó helyen járok: hiszen én az útott-kopott Ady téri pályára indultam. Itt meg, a frissen vakolt és meszelt falú klubház kinyíló kis ajtaja mögött idegen világot találtam.

A közepén levő bejárati ajtó mellett jobbról-balról Sztárt feliratú, friss festésű csillogó ajtók, előterükben s beljebb a folyosón embermagasságig vízálló festékekkel „burkolt” színes falak. A folyosó végében a sztáros kuckója helyén vadonatújonnal felszerelt, csempézett, modern férfi zuhanyzó, vele szemben férfi WC-k. Az épület egész jobb szárnyában három tágas, jól szellőző, fogaos padokkal, tükrökkel berendezett férfi öltöző. A bal-szárnyon pedig szinte lekopirozva a jobb oldali rész, ugyanez nőiben, plusz egy lépcsősor felfelé. A lépcső végén két ajtó, amelyek az egyetemnek Testnevelési Tanszékének helyiségeibe vezetnek. Kényelmes, új bútorokkal berendezett tanári szoba és tanszékvezetői „rezidencia”, ez utóbbi sarkában leválasztva egy aprócska fotolaboratórium.

Bármilyen hihetetlen, újjászületett a JATE Ady téri sporttelepének klubháza. A Tudományegyetem műszaki dolgozói Ardai Aladár terve alapján, s az ő irányítása mellett több mint háromszáz ezer forint ráfordításával varázsolták modernre, egészségügyi, eszlen szépségűre, a salak. Ami a játék tétikái, kényelmi szempontból szinte kifogástalannak mondhatnánk úgy is, hogy bagolyváról az egyetemi tömegsportnak igazi otthonát adó fellelgyárra.

Olyan „erődítménnyé”, amelyikhez a „porta” egy része is méltó fényességű. Új világitást kapott ugyanis a kézilabda és kosárlabda pálya. Ezentúl

akár sötét este is a sportolók rendelkezésére állnak ezek a pályák. S nem kell attól sem tartani, hogy a villanyfényes pályáról a sötétbe tévednek és elvesznek a labdák — ezt megakadályozza a pályákat körülvevő három méter magas új drótkerítés. A régi betonkerítés tövében pedig már készült a „lelátó”, a betonlábakon álló padokról lehet majd szurkolni a kézilabának, röplabdának, vagy éppen a tenisz-mérkőzéseken. Mert teniszpálya is lesz! A kosárlabda pálya új, mozgatható pályának áthelyezésével lehetőség nyílik arra, hogy tetszés szerint röplabda-vagy teniszpályát meszeljenek a salakra. Egyelőre sajnos, a salakra, az új sportkombinátban a futballpálya megviselt gyepszőnyege mellett ez az egyetlen szépséghibája a salak. Ami a játék hevében ráhuppanókon kegyetlen sebeket képes horzsolni, amin egy-egy kiadós zápor után szinte képtelenség megállni, annyira csúszik; nemegyszer tönkretéve játékosokat és sportprogramokat. Pedig körülbelül százezer forint kellene csak, hogy lebitumenezzék ezeket a pályákat s ezáltal kihasználhatóságukat és a rajtuk sportolók testi épségét maximálisan biztosítsák. Nyilván van lehetőség arra, hogy megvalósuljon még ez a kis „újítás” az Ady téren. A JATE már sokat tett, sokat áldozott erre a sporttelepre, pedig nemcsak a tudományegyetem hallgatói, oktatói használják. Az Orvosegyetemiek bizonyára megtalálhatnák a módját, hogy hozzájáruljanak ennek az új egyetemi sportkombinátban maradektalan korszerűsítéséhez. S akkor együtt örülhetne az egyetemi sportlétesítménynek minden sportolni vágyó, sportszerető oktató, hallgató, dolgozó.

Persze, nem lehetünk maximalisták... Egyelőre becsüljük meg és használjuk ki azt, ami eddig elkészült — a nyugodt, kényelmes sportolási lehetőséget az új klubházzal és pályákkal adták — éljünk velük!

Vizsgálatásra az Ady téri meccsen, bejárat a kisajtón!

(Kun Sándor felvétele)